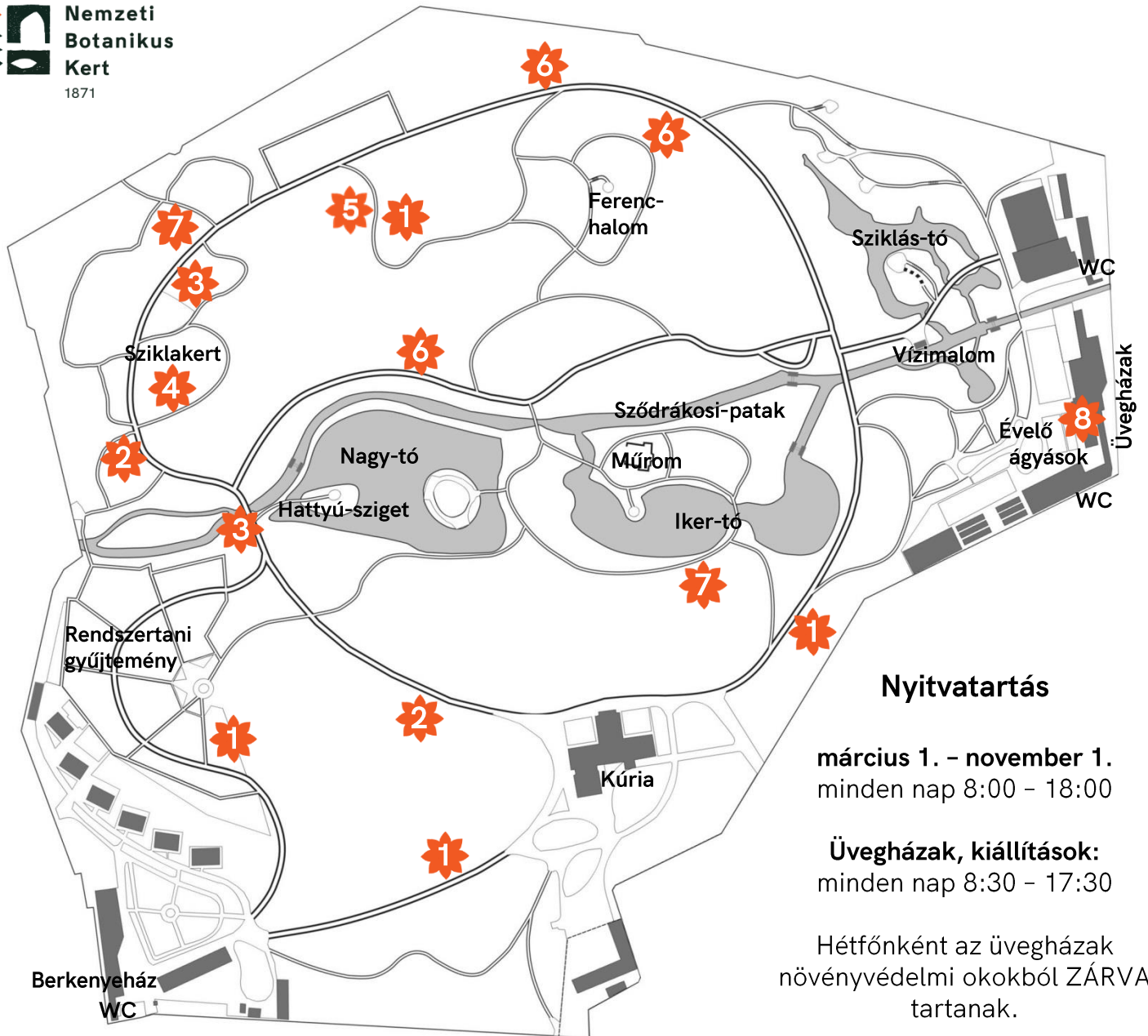

A hónap érdekességei

Nemzeti Botanikus Kert
Vácrátót

Tavaszi kankalin (*Primula veris*)

Nyitvatartás

március 1. – november 1.
minden nap 8:00 – 18:00

Üvegházak, kiállítások:
minden nap 8:30 – 17:30

Hétfőnként az üvegházak
növényvédelmi okokból ZÁRVA
tartanak.

↑
Bejárat

www.botanikuskert.hu

 Térképes útmutatónk abban segít, hogy az aktuálisan virágzó fajok, vagy más időszakú látnivalók közül néhányat könnyedén megtaláljon Kertünkben.

Köszönjük, hogy az utakon maradnak!

Szent György hava. E korán érkezett tavaszban A Kert minden zegzuga tartogat meglepetéseket. Bármerre is indulunk egy sétára, virágzó növényekre bukkanunk, még szokatlan egybeeső virágzásokat is felfedezhetünk. Folynak a tavaszi megszokott munkák: ágyások előkészítése, magvetés, ültetés, egyelőre nincs csapadékhiány a Kertben.

A Rendszertani gyűjteményben és a kert más pontján is nyíló **nárciszok** (*Narcissus*) az amarilliszfélék (*Amaryllidaceae*) családjába tartoznak. Közel 30 fajuk többsége a Földközi-tenger mellékén honos. Hagymás növények, tőleveleik általában szálaskák, felállóak. Magánosan vagy 2-20-as csoportokban fejlődő virágukat hat lepellevél alkotja, középen pedig egy többé-kevésbé forrt melléklepel alakul ki. Termésük sokmagvú, háromrekeszű tok. Illatuk, színük és szép formájuk miatt az ókor óta szívesen ültetik őket a kertekbe. Az egymással könnyen kereszteződő nárciszok a növénynemesítők kedvelt alanyai. A sok ezer, szebbnél szebb kerti fajta és hibrid áttekintése nem könnyű feladat. A legelterjedtebb egységes osztályozási rendszer a nárciszokat származásuk és virágaik formája és szerkezete alapján 12 csoportba osztja. Legrobosztusabbak, leglátványosabbak az ún. **csupros**, vagy **trombitás nárciszok**, melyek mellékleple legalább olyan hosszú, mint lepellevelei. A kisebb, kecses termetű, változatos virágú, vadon élő fajok külön csoportba kerültek. Kertünkben idén közel 20.000 fő fog nyílni.

Illatáról már messziről felismerhetjük az **illatos bangitát** (*Viburnum carlesii*). Nem túl magas, de terebélyes, laza ágú, kerekded, lombohullató cserje. Viaszos, bimbóban kissé rózsás árnyalatú, kinyílvá fehér, kicsi öttagú virágai rendkívül illatosak. Félgömb alakú, végálló bogernyő virágzatban nyílnak, április és május folyamán. Őshazája Korea és Japán, cserjésekben, hegyvidéki lejtőkön él. Mutató díszcserje. Jó vízgazdálkodású, tápdús, üde kerti talajban, aszályos időben öntözve, napos vagy félárnyékos helyen érzi jól magát. Mínusz 20 °C-ig télálló növény.

Bár nem feltűnő a virága, a legszebb tavaszi díszek közé tartozik az **ujjas juhar** (*Acer palmatum*). Alacsony, 4-6 m-es cserje vagy laza lombozatú kis fa. Jellegzetes, 10 cm-es, kerek körvonalú levelei 5-7 kihegyesedő, fűrészszélű karéjra hasadtak, könnyed, légies megjelenésűek. Kecses bíborvörös virágai a lombfakadással egyidőben nyílnak. A juharok géncentrumából, Kelet-Ázsiából származó, Kínában, Japánban, Koreában őshonos, hegyvidéki faj. Mivel tápdús, mészmertes talajt, párás félárnyékosot kíván, hazánkban, a kertekben kevésbé terjedt el. A japán kertkultúrában kiemelkedő helyet foglal el. A nagy hagyományú távolkeleti nemesítők, mintegy 250, levélforma, szín, habitus, termés, őszi lombszín szerint szelektált fajtáját állították elő.

Sziklakerti gyűjteményünkben több helyütt virágzik a **leánykökörcsin** (*Pulsatilla grandis*). A boglárkafélék családjába tartozó feltűnően nagy virágainak egynemű virágtakarója, selymes szőrű, kékesibolya lepellevelekből áll. Nemcsak virágai mutatósak, hanem bársonyos szőrű szeldelt levelei és elvirágzás után megjelenő, apró aszmagterméseinek tollas repítőkészüléke is. A növény minden része MÉRGEZŐ, de a népi gyógyászat miatt egykor magas vérnyomás, fej- és fülfájás, köszvény és reuma kezelésére használták. Ma még hazánk jelentős részén elterjedt, elsősorban sztyepréteken, ugyanakkor sajnos állományai erősen fogyatkozóban vannak. VÉDETT növényünk.

E korán érkezett tavaszban korábban nyílnak kertünkben az orgona fajok és kertészeti fajták is. A **korai orgona** (*Syringa oblata* var. *dilatata*) egy szép, fehér virágú változata nyitja a sort, mely minden évben egy-két héttel megelőzi a többieket. Ez a mutató, széles szív alakú levelű, illatos virágú, széles összetett fűrtvirágzatú, kertekben ritka orgonafaj Kínában és Koreában honos.

Kertünk különböző pontjain, főleg a patakon túli területeken találkozhatunk a **tavaszi kankalin** (*Primula veris*) tömött ernyőben álló mézsárga virágaival.

Mennyország kulcsa néven talán az egyik legismertebb tavaszi vadvirág. Európában és a Kaukázusban honos, hazánkban is sok helyen, főként középhegységek lomberdeinek tisztásain fordul elő. A kankalinfélék sajátossága, hogy különböző egyedeinek virágaiban a bibeszálak eltérő hosszúságúak lehetnek. Ennek oka az önmegporzás elkerülése, ezáltal a genetikai sokféleség fenntartása. A népi gyógyászatban számos nyavalya gyógyítására használták. Emellett régebben az asszonyok a hajnalban a kankalin leveléről gyűjtött harmatot szépitőszerként használták.

Az aranycserjék mellett népszerű tavaszi díszcserjék a japánbirsek. Különösen a kínai származású **skarlátvörös japánbirs** (*Chaenomeles speciosa*) változatos színű fajtái és hibridjei terjedtek el szerte az országban. Erőteljes, tövises ágú, lombhullató cserjék, mutató, élénk színű virágaik lombfakadással egyidőben nyílnak ki. Zöldessárga, gömbölyded, illatos almatermésüket befőttként és kandírozva is fogyasztják Kínában. Többek között a légzőgyökerez mocsárciprus környékén virítanak szép bokrai.

Az Orchidea- és Broméliaházban virágoznak a **begóniák** (*Begonia* spp.), a botanika közel 900 fajukat ismeri. Egyivarú termős és porzós virágaik laza, bogas virágzatba tömörülnek. Levelük jellegzetesen aszimmetrikus vállú. Rendkívül változatos, kisebb-nagyobb, ép és szeldelt levelűek, haragos zöldek, bíborvörösek és sárgával, fehérrel, rózsaszínnel tarkáztak, pettyesek, párducfoltosak és tigriscsíkosak, élénkpiros vagy fémesen csillogó fonákúak, sima és hólyagos felszínűek, szőrösek, pikkelyesek, kidomborodó erezetűek. E parádés sokféleség részben a természet évezredes, részben a növénynemesítők keze munkájának sokéves eredménye. Szerte a trópusokon, esőerdőkben és párás hegyvidéki régiókban elterjedtek. Sokoldalú, változatos felhasználású dísznövények, ma már mintegy 10 000 kertészeti hibridjük és fajtájuk van forgalomban. Nevüket Kanada francia gyarmati kormányzójáról, Michel Begonról (1638-1710) kapták, ki a botanika lelkes híve volt.